

Informacja o stanie realizacji *Strategii Rozwoju Polski Południowej do roku 2020*

Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego

Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego

Katowice, czerwiec 2018 r.

Opracowanie:

Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego

Wydział Rozwoju Regionalnego

Referat Regionalne Centrum Analiz i Planowania Strategicznego

Adres siedziby: ul. Plebiscytowa 36, 40-041 Katowice

Adres korespondencyjny: ul. Ligonia 46, 40-037 Katowice

we współpracy z: Urzędem Marszałkowskim Województwa Małopolskiego

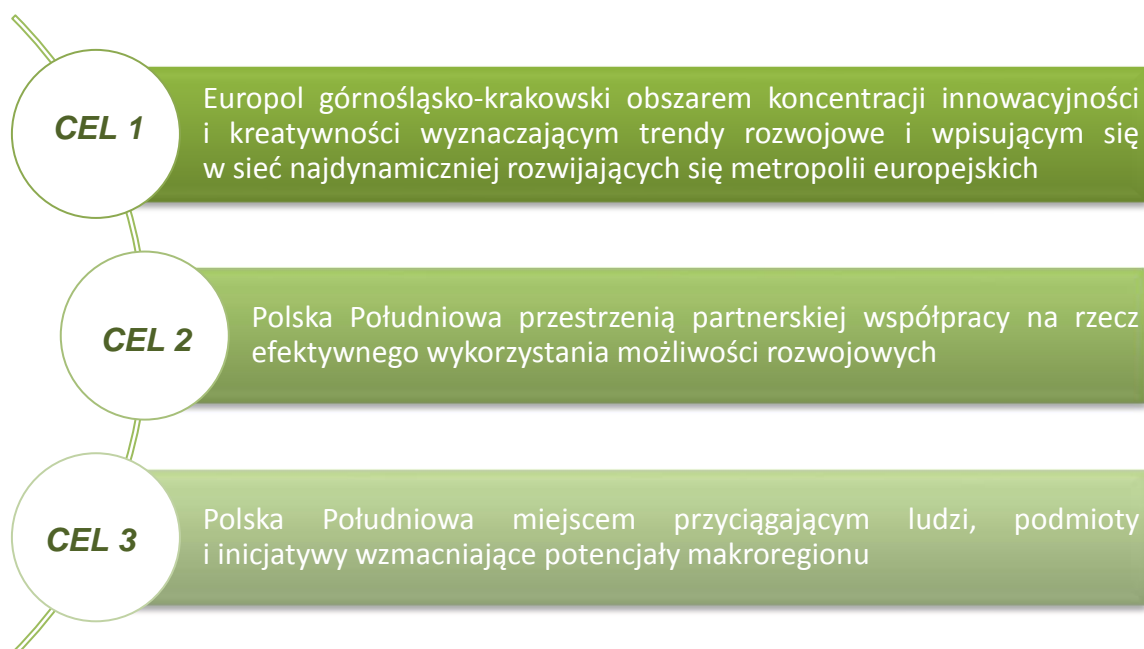
Spis treści

WPROWADZENIE	4
1. Działania i przedsięwzięcia podjęte lub zrealizowane w 2017 roku mające wpływ na realizację Strategii Rozwoju Polski Południowej do roku 2020	6
2. Zmiany wskaźników realizacji celów strategicznych	18
2.1. Cel główny	18
2.2. I cel strategiczny	20
2.3. II cel strategiczny	21
2.4. III cel strategiczny	21
3. Analiza projektów ponadregionalnych w oparciu o sprawozdania z realizacji regionalnych programów operacyjnych	25
4. Realizacja projektów ponadregionalnych wynikających z Kontraktu Terytorialnego dla Województwa Małopolskiego i dla Województwa Śląskiego	29
PODSUMOWANIE	33

WPROWADZENIE

Strategia Rozwoju Polski Południowej do roku 2020 została przyjęta przez Radę Ministrów 8 stycznia 2014 roku. Jest ona dokumentem programowym przedstawiającym politykę rządu wobec makroregionu Polski Południowej i tworzących go województw: małopolskiego i śląskiego. Jej podstawowym celem jest podejmowanie wspólnych działań na rzecz rozwoju obu województw. Z uwagi na swój zasięg terytorialny, zapisane w *Strategii* działania mają stanowić rozwiązanie problemów wykraczających poza granice jednego regionu, lecz nie mających zasięgu krajowego. Identyfikuje ona możliwości współpracy pomiędzy województwami i wskazuje kierunki interwencji umożliwiające jej rozwijanie poprzez wzmacnianie silnych stron, kreowanie szans rozwoju oraz eliminowanie słabych stron i zagrożeń.

Konsekwencją wspólnych działań ma być kreowanie Polski Południowej jako nowoczesnego i atrakcyjnego regionu Europy. W związku z tym wyznaczone zostały trzy cele strategiczne:

Powyższe cele zorientowane są przede wszystkim na wzmacnianie relacji między województwami oraz podnoszenie współpracy terytorialnej. Wskazują one na konieczność łączenia aktywności podmiotów i potencjałów endogenicznych Polski Południowej oraz wzmacnianie pozycji makroregionu w otoczeniu, w szczególności dzięki zwiększaniu jego atrakcyjności dla podmiotów gospodarczych. *Strategia* koncentruje się więc na wspólnych działaniach w obrębie pięciu kluczowych obszarów: integracji przestrzennej województw, współpracy metropolitalnej, podwyższania konkurencyjności gospodarki województw, rozwijaniu kapitału ludzkiego oraz promocji Polski Południowej. Głównymi źródłami finansowania *Strategii* są przede wszystkim krajowe i regionalne programy operacyjne na lata 2014-2020, programy Europejskiej Współpracy Terytorialnej, środki budżetu państwa, a także środki z budżetów obu województw. *Strategia* realizowana jest zgodnie z zasadami: partnerstwa, kompleksowości, programowania, zrównoważonego rozwoju, otwartości, efektywności inwestycyjnej, montażu finansowego oraz monitorowania i oceny.

Niniejsze opracowanie zawiera najważniejsze informacje dotyczące działań podjętych w celu osiągnięcia założonych celów strategicznych. Obowiązek tworzenia tego typu opracowań wynika z dokumentu pn. „*System monitorowania strategii ponadregionalnych*”. Służy on do oceniania postępów i efektów realizacji poszczególnych strategii, monitorowania trendów rozwojowych zachodzących w obszarach ponadregionalnych, dostarczania bieżących i okresowych danych o stanie makroregionów oraz wyznaczania częstotliwości i zakresu publikacji. Obowiązek przygotowania niniejszej Informacji wynika również z samej *Strategii Rozwoju Polski Południowej do roku 2020*. W rozdziale IV dotyczącym mechanizmów i ewaluacji poruszone zostały kwestie bieżącego systemu monitorowania realizacji *Strategii*, który zakłada przygotowanie corocznych informacji z realizacji *Strategii* przez zespół do spraw wdrażania i monitorowania. Opracowanie to, przekazywane jest do ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego.

Informacja o realizacji *Strategii Rozwoju Polski Południowej do roku 2020 za 2017* rok zawiera podsumowanie postępu wdrażania *Strategii* w oparciu o wskaźniki monitorowania, listę realizowanych projektów w ramach celów strategicznych oraz opis działań przyczyniających się do realizacji *Strategii*. Odnosi się również do najważniejszych uwarunkowań rozwojowych obszaru oraz prezentuje analizę trendów i kierunków rozwoju w odniesieniu do tych, które zostały założone w *Strategii*.

1. Działania i przedsięwzięcia podjęte lub zrealizowane w 2017 roku mające wpływ na realizację Strategii Rozwoju Polski Południowej do roku 2020

NAJWAŻNIEJSZE WYDARZENIA

1 Uchwały antysmogowe

W celu zapobieżenia negatywnemu oddziaływaniu na zdrowie ludzi i środowisko oraz kierując się zasadą praworządności i zasadą interesu publicznego, Sejmik Województwa Śląskiego oraz Sejmik Województwa Małopolskiego w roku 2017 wprowadzili ograniczenia i zakazy w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw. Województwo małopolskie jako pierwsze województwo w kraju uchwałą przyjęło w dniu 23 stycznia, a województwo śląskie (drugie województwo w kraju) – w dniu 7 kwietnia 2017 roku. Ponadto, Sejmik Województwa Małopolskiego przyjął przejściową uchwałę antysmogową dla Krakowa, która wprowadza w okresie od 1 lipca 2017 do 31 sierpnia 2019 (czyli do czasu wejścia w życie całkowitego zakazu stosowania paliw stałych), zakaz spalania złej jakości węgla i wilgotnej biomasy.

Przedsięwzięcie realizuje kierunki interwencji:

2.4. Rozwijanie współpracy w zakresie ochrony środowiska i zabezpieczenia przed sytuacjami kryzysowymi.

2 Urząd Statystyczny w Katowicach

W dniu 24 kwietnia 2017 roku Urząd Statystyczny w Katowicach opublikował folder pt. „Potencjał społeczno-gospodarczy regionu południowego Polski w 2015 roku”. Folder zawiera, w skondensowanej formie graficzno-tabelarycznej, zestaw danych charakteryzujących sytuację społeczno-gospodarczą regionu południowego w latach 2012-2015. Dla zobrazowania zróżnicowania wewnętrznego regionu, wybrane dane przedstawiono na poziomie województw śląskiego i małopolskiego. Region Południowy zaprezentowano również na tle kraju i pozostałych regionów Polski. Ponadto opracowanie zawiera odniesienie do zestawu wskaźników realizacji celów strategicznych wskazanych w *Strategii Rozwoju Polski Południowej do roku 2020*.

Przedsięwzięcie realizuje kierunki interwencji:

2.1. Współpraca podmiotów nakierowana na rozwijanie kapitału ludzkiego makroregionu.

3 Europejski Kongres Gospodarczy (EKG)

W dniach 10-12 maja 2017 roku w Katowicach odbył się kolejny cykl Europejskiego Kongresu Gospodarczego. W drugim dniu Kongresu podczas sesji pt. „Transformacja regionów górniczych i przemysłowych w Unii Europejskiej” udział wzięli Marszałek Województwa Śląskiego, Pan Wojciech Saługa oraz Marszałek Województwa Małopolskiego, Pan Jacek Krupa. Dodatkowo w debacie uczestniczyli także radni sejmików wojewódzkich obu regionów, które mają na swoim obszarze tereny pogórnice. Podczas sesji zwrócono m.in. uwagę na problem degradacji terenów po dawnych zakładach, nie tylko górniczych, ale także hutniczych, czy chemicznych.

Przedsięwzięcie realizuje kierunki interwencji:

1.2. Wykreowanie i wspieranie inteligentnych specjalizacji regionalnych gospodarek w oparciu o potencjał obydwu aglomeracji miejskich.

1.4. Tworzenie struktur pozwalających na efektywny transfer zasobów.

2.2. Wspólne tworzenie sieciowych produktów łączących podmioty i obszary makroregionu.

3.3. Kreowanie oferty inwestycyjnej.

3.4. Lobbng na rzecz makroregionu.

4 Architektoniczny spacer Akademii Dziedzictwa po Katowicach

Międzynarodowe Centrum Kultury w Krakowie w dniu 20 maja 2017 roku zaprosił na spacer architektoniczny po Katowicach. Trasa prowadziła po najważniejszych obiektach architektonicznych w Katowicach ze szczególnym naciskiem na modernizm. Spacer promował kolejną edycję studiów podyplomowych Akademii Dziedzictwa, prowadzonych przez Międzynarodowe Centrum Kultury w Krakowie wraz z Małopolską Szkołą Administracji Publicznej Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie. Spacer był bezpłatny.

Przedsięwzięcie realizuje kierunki interwencji:

1.3. Tworzenie dynamicznego ośrodka kultury rozpoznawalnego wśród metropolii europejskich.

3.1. Tworzenie pakietowych produktów turystycznych wykorzystujących potencjał obydwu województw.

3.2. Przyciąganie i organizacja wydarzeń o znaczeniu krajowym i międzynarodowym.

5 Noc Muzeów, Małopolskie Dni Dziedzictwa

Industriada to coroczne święto i główne wydarzenie promujące Szlak Zabytków Techniki Województwa Śląskiego, które odbywa się co roku w czerwcu na terenie województwa śląskiego w obiektach należących do Szlaku Zabytków Techniki, a od 2013 roku również w tzw. „obiekach zaprzyjaźnionych”. W trakcie Industriady promuje się kulturę industrialną, jako wyróżniający atrybut regionu i atrakcyjną ofertę spędzania wolnego czasu. Korzystając z dofinansowania, jakie Industriadzie przyznała Polska Organizacja Turystyczna, województwo śląskie zapromowało festiwal w województwie małopolskim podczas Nocy Muzeów w Muzeum Lotnictwa Polskiego (19 maja 2017 roku) oraz w trakcie Małopolskich Dni Dziedzictwa Kulturowego (4 czerwca 2017 roku).

W Muzeum Lotnictwa Polskiego uczestnicy akcji promocyjnej skorzystali z punktu informacji o Industriadzie i Szlaku Zabytków Techniki Województwa Śląskiego, ponadto zapoznali się z unikatowymi wydawnictwami, stworzyli industriadowe przypinki i worki oraz mogli odpocząć w strefie relaksu. Przygotowane zostały również atrakcje dla najmłodszych – dzieci zaproszone zostały do pokolorowania wielkiej mapy województwa śląskiego z obiektami Szlaku. Natomiast w czasie Małopolskich Dni Dziedzictwa Kulturowego uczestnicy zapoznali się z 8 strefami tematycznymi, które m.in. miały na celu przybliżyć różne aspekty industrialnej przeszłości i teraźniejszości regionu. Były to następujące strefy: sztuczna inteligencja vs. człowiek, edukacja – eksperymenty, marketing sensoryczny, strefa animacji, idustrialna fotobudka, „po szychcie”, śląski wodzirej i strefa techniczna.

Przedsięwzięcie realizuje kierunki interwencji:

1.3. Tworzenie dynamicznego ośrodka kultury rozpoznawalnego wśród metropolii europejskich.

3.1. Tworzenie pakietowych produktów turystycznych wykorzystujących potencjał obydwu województw.

3.2. Przyciąganie i organizacja wydarzeń o znaczeniu krajowym i międzynarodowym.

6 Forum Nowej Gospodarki

Forum Nowej Gospodarki (FNG) jest platformą współpracy w trójce: biznes – nauka – administracja, które wspierają rozwój „nowej gospodarki” w Polsce. Jest to formuła stałej debaty o tematyce gospodarczej o zasięgu ponadregionalnym, która służy określeniu skutecznych dróg

wspierania najbardziej obiecujących kierunków rozwoju technologicznego, a przez to również gospodarczego kraju, w perspektywie nadchodzących dziesięcioleci.

W dniu 9 czerwca 2017 roku w Parku Naukowo-Technologicznym Euro-Centrum w Katowicach odbyło się XII Forum Nowej Gospodarki pod hasłem „Gospodarka niskoemisyjna szansą dla województw śląskiego i małopolskiego”. Głównym tematem rozmów były sposoby ograniczania zjawiska niskiej emisji w miastach w obydwu województwach. Wśród pozostałych tematów znalazły się m.in. kwestie dotyczące: inteligentnych miast, klastrów energetycznych (współpraca społeczności lokalnych przeciw smogowi), budynków efektywnie energetycznie oraz technologii informacyjnych i komunikacyjnych jako narzędzi w walce ze smogiem. Ponadto uczestnicy Forum skupili się na finansowaniu działań na rzecz ograniczenia niskiej emisji, systemach kontroli i nadzoru realizacji uchwał antysmogowych, a także ekonomicznych, społecznych i ekologicznych korzyściach dla regionu z rozwoju gospodarki niskoemisyjnej.

Przedsięwzięcie realizuje kierunki interwencji:

- 1.2. Wykreowanie i wspieranie inteligentnych specjalizacji regionalnych gospodarek w oparciu o potencjał obydwu aglomeracji miejskich.*
  - 1.4. Tworzenie struktur pozwalających na efektywny transfer zasobów.*
  - 2.2. Wspólne tworzenie sieciowych produktów łączących podmioty i obszary makroregionu.*
  - 2.4. Rozwijanie współpracy w zakresie ochrony środowiska i zabezpieczenia przed sytuacjami kryzysowymi.*
  - 3.3. Kreowanie oferty inwestycyjnej.*
-

7 54. Tydzień Kultury Beskidzkiej

Tydzień Kultury Beskidzkiej (TKB) to największa w kraju i jedna z największych imprez folklorystycznych w świecie. 54 Tydzień Kultury Beskidzkiej odbył się w dniach od 29 lipca do 6 sierpnia 2017 roku. 84 zespoły folklorystyczne, w tym 14 zagranicznych, liczących ok. 3,5 tys. wykonawców, wystąpiło na pięciu głównych estradach w Wiśle, Szczyrku, Żywcu (województwo śląskie), Makowie Podhalańskim i Oświęcimiu (województwo małopolskie) oraz w ramach imprez towarzyszących w Istebnej, Ujsołach i Jabłonkowie na Zaolziu w Republice Czeskiej. We wszystkich miejscowościach objętych programem TKB miały miejsce kiermasze i wystawy. Impreza została objęta honorowym patronatem Marszałka Województwa Śląskiego Wojciecha Saługi oraz Marszałka Województwa Małopolskiego Jacka Krupy.

Przedsięwzięcie realizuje kierunki interwencji:

- 1.3. Tworzenie dynamicznego ośrodka kultury rozpoznawalnego wśród metropolii europejskich.*
  - 3.2. Przyciąganie i organizacja wydarzeń o znaczeniu krajowym i międzynarodowym.*
-

8 Catching-up regions

W 2016 roku Komisja Europejska uruchomiła inicjatywę zmierzającą do określenia ograniczeń rozwoju słabiej rozwiniętych regionów Unii Europejskiej oraz do ukierunkowanego wsparcia działania rozwijających ich potencjał.

W roku 2017 Samorządy Województw Śląskiego i Małopolskiego podjęły inicjatywę włączenia się w projekt „Catching-up regions” (wcześniej przyjęty stosowne uchwały antysmogowe), który ma charakter badawczo-doradczy i jest skierowany do słabiej rozwiniętych regionów Unii Europejskiej. Składa się z dwóch modułów: analitycznego, którego celem jest określenie czynników spowalniających procesy rozwojowe, oraz doradczego, którego z kolei zadaniem jest określenie i wdrożenie w wybranych obszarach działań, które przyczynią się do zwiększenia

skuteczności instrumentów polityki spójności w osiągnięciu zakładanych celów rozwojowych. Do tej pory brały w nim udział dwa województwa: świętokrzyskie i podkarpackie.

W województwie śląskim i małopolskim projekt realizowany jest w zakresie efektywności energetycznej budynków jednorodzinnych i jakości powietrza w obu województwach. Projekt zakłada zdiagnozowanie obecnie stosowanych narzędzi oraz oszacowania kosztów przeprowadzenia termomodernizacji w Śląskiem i w Małopolsce, opracowanie koncepcji krajowego programu wsparcia dla modernizacji budynków jednorodzinnych i wymiany kotłów, ze szczególnym uwzględnieniem obszarów dotkniętych problemem zanieczyszczenia powietrza, opracowanie analiz i propozycji koncepcji mechanizmów redukcji ubóstwa energetycznego oraz analiz i propozycji dotyczących koncepcji preferencyjnych kredytów na modernizację energetyczną domów jednorodzinnych.

W dniu 14 września 2017 roku w spotkaniu w siedzibie Banku Światowego w Warszawie wzięli udział przedstawiciele Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego. Liderzy projektu z Banku Światowego podsumowali dotychczasowe prace nad aktualnym stanem efektywności energetycznej domów jednorodzinnych w województwach śląskim i małopolskim.

Przedsięwzięcie realizuje kierunki interwencji:

2.4. Rozwijanie współpracy w zakresie ochrony środowiska i zabezpieczenia przed sytuacjami kryzysowymi.

---

9 Europejski Kongres Małych i Średnich Przedsiębiorstw

W dniach 18-20 października 2017 roku w Międzynarodowym Centrum Kongresowym w Katowicach, odbył się VII Europejski Kongres Małych i Średnich Przedsiębiorstw (EKMŚP), którego współgospodarzami były Samorządy Województw Małopolskiego i Śląskiego. W tym cyklicznym wydarzeniu wzięli udział przedstawiciele świata nauki, polityki i gospodarki oraz delegacje zagraniczne z kilkudziesięciu państw. VII Europejski Kongres Małych i Średnich Przedsiębiorstw odbył się pod hasłem przewodnim „Uwolnić biznes”, rozumiany, jako wielopłaszczyznowy postulat przedsiębiorców, wyrażający gotowość zmiany prawa, postaw przedsiębiorczości, otwarcia się na nowe technologie oraz ekspansję zagraniczną, na rzecz którego chcą realnie działać. W ciągu trzech dni odbyły się liczne sesje plenarne i dyskusje panelowe, warsztaty oraz spotkania z ekspertami, na których przedstawiono, jak pokonywać bariery rozwojowe i poruszać się w meandrach rzeczywistości gospodarczej.

Przedsięwzięcie realizuje kierunki interwencji:

1.2. Wykreowanie i wspieranie inteligentnych specjalizacji regionalnych gospodarek w oparciu o potencjał obydwu aglomeracji miejskich.

1.4. Tworzenie struktur pozwalających na efektywny transfer zasobów.

2.2. Wspólne tworzenie sieciowych produktów łączących podmioty i obszary makroregionu.

3.3. Kreowanie oferty inwestycyjnej.

---

10 Forum regionalne „Między Małopolską a Górnym Śląskiem”

W dniach 17-18 listopada 2017 roku w Chrzanowie odbyło się Forum Regionalne pn. „Między Małopolską a Górnym Śląskiem”. Celem wydarzenia była popularyzacja wiedzy dotyczącej historii i kultury obydwu województw oraz jej interpretacji przez mieszkańców z jej lokalnością, tożsamością kulturową i regionalnością. W spotkaniu wzięło udział około 70 osób. Ponadto, dla wszystkich chętnych zorganizowano także imprezy otwarte, tj.: stoiska pokazowe wiosek

tematycznych, Cyfrowe Archiwum Tradycji Lokalnej, warsztaty genealogiczne, etnograficzne, czy pokazy filmów o regionie. Forum zostało objęte honorowym patronatem przez Marszałka Województwa Małopolskiego Jacka Krupę, Marszałka Województwa Śląskiego Wojciecha Saługę oraz Burmistrza Miasta Chrzanowa Ryszarda Kosowskiego.

Przedsięwzięcie realizuje kierunki interwencji:

- 1.3. Tworzenie dynamicznego ośrodka kultury rozpoznawalnego wśród metropolii europejskich.
- 3.1. Tworzenie pakietowych produktów turystycznych wykorzystujących potencjał obydwu województw.
- 3.2. Przyciąganie i organizacja wydarzeń o znaczeniu krajowym i międzynarodowym.

11 Konferencja „Śląskie bez smogu! Jak to zrobić?”

O tym, jak poprawić jakość powietrza, którym oddychamy, rozmawiali naukowcy, samorządowcy, lekarze i przedstawiciele straży miejskiej podczas konferencji „Śląskie bez smogu!”, która odbyła się 15 listopada 2017 roku w Katowicach. Podczas konferencji zgromadzeni eksperci stwierdzili również, że mała świadomość społeczna zagrożeń, jakie niesie za sobą smog, jest ciągle sporym problemem i wyzwaniem chociażby dla władz samorządowych. Stąd konieczne działania edukacyjne, prowadzone zwłaszcza wśród młodych ludzi.

W wydarzeniu, zorganizowanym przez Województwo Śląskie oraz Gazetę Wyborczą, wzięły także udział Wicemarszałek Województwa Małopolskiego, Pan Wojciech Kozak, który podczas konferencji przedstawił problemy związane z jakością powietrza, z jakimi zmagają się również Małopolska oraz podkreślił, że konieczne jest dalsze prowadzenie działań, mających na celu ochronę środowiska.

Przedsięwzięcie realizuje kierunki interwencji:

- 1.4. Tworzenie struktur pozwalających na efektywny transfer zasobów.
- 2.1. Współpraca podmiotów nakierowana na rozwijanie kapitału ludzkiego makroregionu.
- 2.4. Rozwijanie współpracy w zakresie ochrony środowiska i zabezpieczenia przed sytuacjami kryzysowymi.

12 Inicjatywa Awangarda

Inicjatywa Vanguard to unikalne porozumienie regionów zainicjowane w listopadzie 2013 r., które ma na celu wsparcie odrodzenia przemysłu w Unii Europejskiej dzięki współpracy gospodarczej w obszarach inteligentnej specjalizacji. Małopolska jest jednym z inicjatorów Vanguard. To europejskie przedsięwzięcie skupia obecnie 21 wysoko uprzemysłowionych regionów UE (w tym dwa z Polski: województwo małopolskie i województwo śląskie). Od 10 lipca 2017 roku Inicjatywa Awangarda została formalnie zarejestrowana jako organizacja non-profit.

Przez cały 2017 rok województwo małopolskie i śląskie brały udział, za pośrednictwem przedstawicielstwa regionu w Brukseli, w spotkaniach członków inicjatywy dotyczących bieżącej współpracy. Przedmiotem spotkania zorganizowanego w dniu 2 października 2017 r. przez województwo małopolskie były perspektywy rozwoju małopolskiego sektora biogospodarki na arenie międzynarodowej w ramach Inicjatywy Awangarda. W spotkaniu z małopolskimi firmami i jednostkami naukowymi, które zainteresowane są rozwojem sektora biogospodarki, wzięła udział Pani Valentina Pinna, Przewodnicząca Inicjatywy Awangarda, Współkoordynator projektu pilotażowego „Biogospodarka” oraz Pan Wojciech Łapiński reprezentujący przedstawicielstwo województwa małopolskiego w Brukseli.

22 listopada 2017 r. w Brukseli odbyło się coroczne spotkanie organizowane w ramach Inicjatywy Awangarda, podczas którego przedstawiciele europejskich regionów oraz Komisji Europejskiej dyskutowali nad dalszym rozwojem przemysłu na Starym Kontynencie. W wydarzeniu wzięły udział Marszałek Województwa Małopolskiego Pan Jacek Krupa. Podczas spotkania przedstawiono dotychczasowe osiągnięcia i projekty członków inicjatywy oraz dalsze strategiczne kierunki rozwoju – m.in. konieczność dalszego zrzeszania się regionów europejskich w celu wzmocnienia konkurencyjności Europy.

Przedsięwzięcie realizuje kierunki interwencji:

1.2. Wykreowanie i wspieranie inteligentnych specjalizacji regionalnych gospodarek w oparciu o potencjał obydwu aglomeracji miejskich.

1.4. Tworzenie struktur pozwalających na efektywny transfer zasobów.

3.3. Kreowanie oferty inwestycyjnej.

---

13 LIFE

W 2016 roku oficjalnie ruszył projekt zintegrowany LIFE, który ma pomóc w walce z zanieczyszczeniem powietrza w Małopolsce – „Wdrażanie Programu ochrony powietrza dla województwa małopolskiego – Małopolska w zdrowej atmosferze”, którego partnerem jest m.in. Województwo Śląskie. Projekt LIFE Małopolska został wybrany jako jeden z trzech polskich projektów do promowania przez Komisję Europejską pozytywnych efektów wykorzystania środków unijnych. Ogólnopolskie kampanie promujące projekt rozpoczęły się od kwietnia 2017 roku.

Najważniejsze wydarzenia:

- Realizowana była m.in. kampania pod hasłem „Dymem z pieca zabijasz”. W ramach kampanii wykorzystywane były billboardy, reklamy mobilne, spoty radiowe i spoty wideo w pociągach Kolei Małopolskich. Równoległe działania edukacyjne prowadzone były przez Ekodoradców na poziomie lokalnym poprzez spotkania z mieszkańcami, wizyty w szkołach, pokazy nowoczesnych kotłów i dystrybucję materiałów informacyjno-edukacyjnych (ulotek, broszur, plakatów).
- 21 kwietnia 2017 r. na konferencji Naukowo-Technicznej „Kotły małej mocy zasilane paliwem stałym” w Sosnowcu w ramach panelu dyskusyjnego przedstawione zostały doświadczenia Małopolski w zakresie wymiany kotłów węglowych oraz zaprezentowane zostały przez KAS wyniki badań rzeczywistych efektów ograniczenia emisji przy stosowaniu metody spalania od góry.
- Wspólnie z naukowcami Polskiej Akademii Nauk, zorganizowana została konferencja dotycząca możliwości wykorzystania energii geotermalnej w celu poprawy jakości powietrza w województwie małopolskim.
- Opublikowany został raport podsumowujący realizację programu Nasze Powietrze. Działania prowadzone były w 54 miejscowościach w województwach małopolskim i śląskim. Istotne były działania edukacyjne i szkoleniowe, adresowane zarówno do mieszkańców, jak i do przedstawicieli władz (głównie radnych i urzędników samorządowych) czy funkcjonariuszy służb patrolowych (straż gminna, straż miejska, policja) jak i osób związanych z biznesem. W sumie przeszkolono ok. 7 800 osób (w tym ponad 7 000 dzieci i młodzieży).

- 27 listopada 2017 r. w ramach projektu LIFE IP MALOPOLSKA, odbyła się międzynarodowa konferencja w zakresie ochrony powietrza Global Clean Air Summit, której województwa małopolskie było współorganizatorem. Wydarzenie zgromadziło ok. 900 osób z całego świata.
- Sejmik Województwa Śląskiego 18 grudnia 2017 r. przyjął Program ochrony powietrza dla terenu województwa śląskiego mającego na celu osiągnięcie poziomów dopuszczalnych substancji w powietrzu oraz pułapu stężenia ekspozycji.

Oprócz szeregu organizowanych spotkań, konferencji, inicjatyw, działań promocyjnych (ulotki, broszury, artykuły) i innych, bardzo ważną rolę w realizacji projektu miała praca ekodoradców. W okresie od lutego do grudnia 2017 roku specjaliści przyjęli ponad 76 tys. osób zainteresowanych projektem (prawie 7 tys. osób miesięcznie) oraz obsłużyli 14,5 tys. interesariuszy w terenie i na spotkaniach, 61,7 tys. telefonicznie oraz 7,8 tys. pisemnie lub mailowo. Ponadto rozpatrzono 6 648 wniosków mieszkańców (lub podmiotów) o dofinansowanie do wymiany kotłów lub instalacji OZE oraz podpisano 6 579 umów o dofinansowanie. W omawianym okresie ekodoradcy przeprowadzili prawie 900 kontroli u mieszkańców w zakresie spalania odpadów (średnio 81 kontroli w miesiącu).

Doświadczenia województwa małopolskiego i województwa śląskiego w zakresie przygotowania przepisów antysmogowych wykorzystywane są przez inne województwa w Polsce, które intensywnie pracują nad własnymi uchwałami antysmogowymi (dolnośląskie, opolskie, wielkopolskie, łódzkie, mazowieckie, podkarpackie).

Przedsięwzięcie realizuje kierunki interwencji:

1.4. Tworzenie struktur pozwalających na efektywny transfer zasobów.

2.1. Współpraca podmiotów nakierowana na rozwijanie kapitału ludzkiego makroregionu.

2.4. Rozwijanie współpracy w zakresie ochrony środowiska i zabezpieczenia przed sytuacjami kryzysowymi.

Współpraca Centrum Biotechnologii Politechniki Śląskiej i Małopolskie Centrum Biotechnologii

27 września 2017 roku, nastąpiło podpisanie porozumienia o współpracy naukowej pomiędzy Centrum Biotechnologii Politechniki Śląskiej a Małopolskim Centrum Biotechnologii Uniwersytetu Jagiellońskiego. Jednostki zadeklarowały chęć współpracy przy realizacji projektów badawczych oraz pozyskiwania funduszy na badania i rozbudowę infrastruktury badawczej. Centra liczą również na wymianę pracowników, zwłaszcza doktorantów, co powinno przyczynić się do lepszego wykorzystania posiadanego parku aparaturowego oraz zaowocować nowymi wynikami o wysokiej wartości naukowej.

Przedsięwzięcie realizuje kierunki interwencji:

1.1. Wykorzystanie potencjałów uczelni oraz instytutów badawczych na rzecz wykreowania silnego i rozpoznawalnego centrum naukowego.

2.1. Współpraca podmiotów nakierowana na rozwijanie kapitału ludzkiego makroregionu.

DZIAŁALNOŚĆ DOMU POLSKI POŁUDNIOWEJ

Utworzenie Domu Polski Południowej w Brukseli (DPP) jest wynikiem dotychczasowych doświadczeń zainteresowanych stron, które bazowały na samodzielnym prowadzeniu przedstawicielstw regionalnych w Brukseli, a także na budowie strategii ponadregionalnych i wyzwań związanych z perspektywą pozyskiwania i wdrażania funduszy europejskich w latach 2014–2020. Jedną z przesłanek jego utworzenia była właśnie Strategia dla Rozwoju Polski Południowej do roku 2020. Sukcesywnie rozwijana współpraca trzech województw doprowadziła do powstania Domu Polski Południowej w Brukseli, dając dodatkowy impuls do rozwoju południowych regionów Polski pod kątem gospodarczym, kulturowym i inwestycyjnym. Celem działalności DPP jest budowanie marki i wizerunku Polski Południowej, jako silnego europejskiego makroregionu wobec instytucji Unii Europejskiej. Zakłada się zatem pełniejsze wykorzystanie atutów oraz głównych szans rozwojowych województw małopolskiego, śląskiego i opolskiego. Zespolenie wysiłków pozwoli na pozyskanie i skuteczne wykorzystanie funduszy unijnych, a także promowanie i zabieganie o wspólne interesy regionów zrzeszonych w Domu Polski Południowej w Brukseli wobec Unii Europejskiej oraz innych partnerów zagranicznych.

1 Targi „Salon des Vacances”

W dniach 2-5 lutego 2017 roku odbył się kolejny cykl targów w Brukseli „Salon des Vacances”. Organizatorzy zaproponowali nowe zagadnienia typu „Citytrips” oraz nowe miasteczka tematyczne, zarówno dla miłośników natury i wędrowek z plecakiem, jak i dla miłośników wycieczek samochodowych i kempingów. Regiony Domu Polski Południowej również zaprezentowały się podczas targów. Jednym z proponowanych atrakcji był miesiąc miodowy na szlaku zamku Orlich Gniazd i wędrowka po grzbiecie polskich Tatr. Ponadto województwo śląskie zachęcało odwiedzających Szlakiem Zabytków Techniki i kusił wiedeńską architekturą Bielska Białego, z kolei Małopolska prezentowała malowniczy Kraków. Odwiedzający otrzymali od wystawców DPP charakterystyczne papierowe domki ze słodką zawartością: opolskimi trufkami, śląskimi szklokami i krakowską mieszanką.

Przedsięwzięcie realizuje kierunki interwencji:

- 3.1. Tworzenie pakietowych produktów turystycznych wykorzystujących potencjał obydwu województw.
- 3.2. Przyciąganie i organizacja wydarzeń o znaczeniu krajowym i międzynarodowym.
- 3.3. Kreowanie oferty inwestycyjnej.
- 3.4. Lobbying na rzecz makroregionu.

2 Przekazanie przewodnictwa w Domu Polski Południowej

W dniu 8 lutego 2017 roku w siedzibie Ambasady RP nastąpiła uroczystość oficjalnego przekazania prezydencji Domu Polski Południowej w Brukseli. Uroczystość rozpoczęły przemowy członków delegacji z województwa małopolskiego i opolskiego, w których podsumowali oni minioną prezydencję i przedstawili plany na nadchodzący rok. Zgodnie z Regulaminem DPP koordynacja działań ma charakter rotacyjny. Jako pierwsze, tę rolę pełniło Województwo Śląskie, w 2016 roku Małopolskie, natomiast w 2017 roku, przewodnictwo przejęło województwo Opolskie. Wydarzenie objęte było patronatem Jego Ekscelencji Artura Orzechowskiego, Ambasadora RP w Królestwie Belgii.

Przedsięwzięcie realizuje kierunki interwencji:

- 3.2. Przyciąganie i organizacja wydarzeń o znaczeniu krajowym i międzynarodowym.

3.3. Kreowanie oferty inwestycyjnej.

---

3 Stowarzyszenia Biznes – Nauka – Samorząd „Pro Silesia”

Założycielskie zebranie Stowarzyszenia Biznes – Nauka – Samorząd „Pro Silesia” odbyło się w dniu 22 marca 2017 roku. Od 1 listopada 2017 roku ma przejąć zadania obecnego Biura Regionalnego Województwa Śląskiego w Brukseli. Organizacja powstała z inicjatywy władz Województwa Śląskiego, która skupia podmioty reprezentujące środowiska biznesu i jego otoczenia, samorządu oraz nauki. Nowa reprezentacja Województwa Śląskiego w Brukseli będzie realizowała swoje działania w ramach Domu Polski Południowej w Brukseli.

Przedsięwzięcie realizuje kierunki interwencji:

3.4. Lobbng na rzecz makroregionu.

---

4 Dni Otwartych instytucji europejskich w Brukseli

W dniu 6 maja 2017 roku instytucje europejskie świętowały Dzień Europy, gdzie lokalne przedstawicielstwa Unii Europejskiej zorganizowały szereg wydarzeń, do których darmowy dostęp mieli wszyscy zainteresowani. Dom Polski Południowej w Brukseli uczestniczył również w Drzwiach Otwartych Komitetu Regionów, gdzie odwiedzający mogli uczestniczyć w zabawach przygotowanych przez trzy województwa: śląskie, opolskie i małopolskie. W roku 2017 powyższe województwa zaprezentowały zamki znajdujące na ich terenie. Wśród proponowanych atrakcji zwiedzający mogli spróbować swoich sił w układaniu puzzli z zamkami, przetestować swoją wiedzę odnośnie naszych regionów w elektronicznym quizie, a dla najmłodszych przygotowano kolorowanki o tematyce zamkowej. Wśród wszystkich zaprezentowanych regionów organizatorzy wyróżnili projekt Domu Polski Południowej w Brukseli, jako jeden z trzech najatrakcyjniejszych.

Przedsięwzięcie realizuje kierunki interwencji:

- 1.3. Tworzenie dynamicznego ośrodka kultury rozpoznawalnego wśród metropolii europejskich.*
  - 2.1. Współpraca podmiotów nakierowana na rozwijanie kapitału ludzkiego makroregionu.*
  - 3.1. Tworzenie pakietowych produktów turystycznych wykorzystujących potencjał obydwu województw.*
  - 3.3. Kreowanie oferty inwestycyjnej.*
  - 3.4. Lobbng na rzecz makroregionu.*
-

5 „27 na talerzu”

W dniu 7 czerwca 2017 roku przed Parlamentem Europejskim zorganizowano ucztę dla miłośników gastronomii. Impreza została przygotowana przez 27 krajów członkowskich Unii Europejskiej, gdzie zaprezentowano smakołyki ze swoich regionów. Dom Polski Południowej przedstawiło swoje słodkie przysmaki.

Przedsięwzięcie realizuje kierunki interwencji:

- 3.1. Tworzenie pakietowych produktów turystycznych wykorzystujących potencjał obydwu województw.*
  - 3.2. Przyciąganie i organizacja wydarzeń o znaczeniu krajowym i międzynarodowym.*
  - 3.4. Lobbng na rzecz makroregionu.*
-

6 Wizyta studyjna „Efektywność energetyczna w budownictwie. Budownictwo eksperymentalne”

W dniach 21-22 czerwca 2017 roku w ramach Energetycznego Tygodnia Zrównoważonej Energii (19-25.06.2017 r.) Dom Polski Południowej zorganizował wizytę studyjną „Efektywność

energetyczna w budownictwie. Budownictwo eksperymentalne”. Głównym założeniem wydarzenia było zbudowanie bezpieczeństwa energetycznego w Europie i świadomości w produkcji i korzystaniu z energii pozyskiwanej z różnych, zwłaszcza odnawialnych źródeł. Ponadto, służył promowaniu inicjatyw mających na celu inteligentnego zarządzania energią. Celem wizyty studyjnej, było nie tylko pogłębienie wiedzy na temat nowych dyrektyw i wymiana doświadczeń między uczestnikami, ale również miała służyć nawiązaniu nowej współpracy lub zacieśnieniu już istniejącej.

Przedsięwzięcie realizuje kierunki interwencji:

2.2. Wspólne tworzenie sieciowych produktów łączących podmioty i obszary makroregionu.

2.4. Rozwijanie współpracy w zakresie ochrony środowiska i zabezpieczenia przed sytuacjami kryzysowymi.

3.3. Kreowanie oferty inwestycyjnej.

---

7 Europejski Tydzień Regionów i Miast (EWRC)

Europejski Tydzień Regionów i Miast, to coroczny cykl spotkań, podczas którego urzędnicy reprezentujący regionalne i miejskie organy administracji, a także eksperci dzielą się dobrymi praktykami i wiedzą w dziedzinie rozwoju regionalnego i miejskiego. Jest to również uznana platforma komunikacji politycznej w sprawie rozwoju polityki spójności Unii Europejskiej. Ponadto, podnosi świadomość decydentów na temat znaczenia regionów i miast w kształtowaniu polityki Unii Europejskiej. W roku 2017 Europejski Tydzień Regionów i Miast, odbył się w dniach 9-12 października pod hasłem „Regiony i miasta pracują dla lepszej przyszłości”. Regiony Domu Polski Południowej w Brukseli również brały udział w wydarzeniu. W panelach dyskusyjnych zaprezentowano m.in. konkretne przykłady z regionów z wykorzystaniem funduszy europejskich. Województwo śląskie zaprezentowało Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego na lata 2014-2020. Seminarium było doskonałą okazją do wymiany doświadczeń oraz dobrych praktyk między regionami europejskimi w zakresie wdrażania polityki regionalnej oraz korzyści, jakie ona niesie za sobą.

Przedsięwzięcie realizuje kierunki interwencji:

3.3. Kreowanie oferty inwestycyjnej.

3.4. Lobbying na rzecz makroregionu.

---

8 Spotkanie integracyjne „Etterbeek świętuje Polskę”

W dniu 21 października 2017 roku w urzędzie brukselskiej gminy Etterbeek odbyło się wydarzenie pt. „Etterbeek świętuje Polskę”. To już drugie polsko-belgijskie spotkanie integracyjne. Dom Polski Południowej aktywnie włączył się w organizację tego wydarzenia. W programie znalazł się: koncert Marcina Wyrostka, pokaz tańców polskich w wykonaniu tancerzy z Zespołu Pieśni i Tańca „Małe Podlasie”, wspólnie zatańczony polonez i koncert Artura Leszczyńskiego połączony z wieczorkiem tanecznym. W przerwach goście mogli odbyć kulinarną podróż do Polski degustując polskie potrawy przygotowane na tą wyjątkową okoliczność.

Przedsięwzięcie realizuje kierunki interwencji:

1.4. Tworzenie struktur pozwalających na efektywny transfer zasobów.

2.1. Współpraca podmiotów nakierowana na rozwijanie kapitału ludzkiego makroregionu.

3.2. Przyciąganie i organizacja wydarzeń o znaczeniu krajowym i międzynarodowym.

3.4. Lobbying na rzecz makroregionu.

POZOSTAŁE WYDARZENIA

Oprócz wymienionych powyżej działań mających wpływ na realizację *Strategii Rozwoju Polski Południowej do roku 2020*, należy wyraźnie podkreślić, iż w roku 2017 na terenie obu województw, miały miejsce liczne wspólne wydarzenia kulturalne: koncerty, spektakle, wypożyczenia obrazów, wykłady i spotkania. Przedsięwzięcia te realizowały w dużej mierze kierunek interwencji 3.2. *Przyciąganie i organizacja wydarzeń o znaczeniu krajowym i międzynarodowym*. W obszarze turystyki rozpoczęto prace nad wykreowaniem **Szlaku Orlich Gniazd**, jako flagowego produktu turystycznego Polski Południowej, co przyczynia się do realizacji kierunku interwencji 3.1. *Tworzenie pakietowych produktów turystycznych wykorzystujących potencjał obydwu województw*. Natomiast w przypadku komunikacji zbiorowej, zwiększono liczbę połączeń kolejowych oraz uruchomiono nowy pociąg studencki i turystyczny, co wpływa na realizację kierunku interwencji 2.3. *Infrastrukturalne integrowanie przestrzeni województw*.

Kierunek interwencji 1.1. *Wykorzystanie potencjałów uczelni oraz instytutów badawczych na rzecz wykreowania silnego i rozpoznawalnego centrum naukowego*, spełniany w dużej mierze przez uczelnie wyższe, realizowany był poprzez liczne prace naukowo-badawcze, usługowo-badawcze, projekty, publikacje naukowe, jak również festiwale (koncerty), konferencje, targi edukacyjne, seminaria oraz wykłady i sesje naukowe. Należy również wspomnieć o współpracy polegającej na studenckich wymianach semestralnych, stażach naukowych czy też w przypadku uczelni artystycznych np. o wypożyczaniu prac dyplomowych. Z 11 uczelni wyższych (publicznych) województwa śląskiego, aż 9 z nich podjęło w 2017 roku współpracę z uczelnią lub jednostką z województwa małopolskiego.

WSPÓŁPRACA URZĘDU MARSZAŁKOWSKIEGO WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO I MAŁOPOLSKIEGO

W dniu 30 marca 2017 roku w województwie śląskim odbyło się spotkanie przedstawicieli Małopolskiego Obserwatorium Rozwoju Regionalnego (MORR) oraz Regionalnego Obserwatorium Terytorialnego Województwa Śląskiego. W trakcie spotkania strona małopolska przedstawiła dotychczasowe analizy prowadzone na danych pozyskanych z Izby Skarbowej. Dyskutowano na temat możliwości przeprowadzenia analogicznych analiz oraz łączenia ich wyników. Ustalono zakres danych pozyskanych zarówno z Izby Skarbowej, jak i w ramach przeprowadzonej ankiety wśród uczelni wyższych, które mogą być elementem wymiany między województwami.

Małopolskie Obserwatorium Rozwoju Regionalnego w roku 2017 opublikowało na swojej stronie internetowej opracowanie pt. „Małopolska i Śląsk – konkurencyjne dopełnienie”. Opracowanie jest analizą danych podatkowych zawierających informacje o dochodach oraz pobranych zaliczkach podatników zamieszkałych w Małopolsce i na Śląsku, składanych przez płatników na formularzach PIT. Dane dotyczą podatników uzyskujących przychody tytułem zatrudnienia u płatnika mającego siedzibę na terenie drugiego województwa w 2015 roku.

Regionalne Obserwatorium Terytorialnego w Województwie Śląskim w roku 2017 przedstawiło Zarządowi Województwa Śląskiego wyniki dwóch badań relacji i powiązań województwa śląskiego z województwem małopolskim: „Siła i zasięg oddziaływania ośrodków akademickich województwa śląskiego” oraz „Analiza powiązań funkcjonalnych na obszarze województwa śląskiego”.

W dniu 11 grudnia 2017 roku w Krakowie odbyło się spotkanie robocze Zespołu Zadaniowego ds. Strategii Rozwoju Polski Południowej do roku 2020. W trakcie spotkania zostały omówione kwestie dotyczące m.in. monitorowania Strategii Rozwoju Polski Południowej do roku 2020 oraz przyszłości strategii ponadregionalnych w świetle nowych zapisów krajowych dokumentów strategicznych i zapowiadanej aktualizacji ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju. Dodatkowo dyskutowano również o ciągłych i ewentualnie przyszłych inicjatywach, czy działaniach, w których uczestniczą oba województwa.

2. Zmiany wskaźników realizacji celów strategicznych

Monitorowanie *Strategii Rozwoju Polski Południowej do roku 2020* odbywa się na podstawie obserwacji zmian wskaźników realizacji poszczególnych celów strategicznych, które zostały wskazane w dokumencie. W latach 2016 i 2017 spośród trzynastu wymienionych wskaźników, 5 wskaźników osiągnęło wartość docelową zaplanowaną na rok 2022. Należą do nich:

- udział przedsiębiorstw innowacyjnych – w ogólnej liczbie przedsiębiorstw przemysłowych [%] (lata: 2015, 2016),
- nakłady na działalność B+R na 1 mieszkańca [zł] (2016 rok),
- liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych bez stażu pracy (lata: 2015, 2016, 2017),
- liczba widzów i słuchaczy w teatrach i instytucjach muzycznych na 1 000 mieszkańców (2016 rok),
- liczba korzystających z noclegów na 1 000 mieszkańców (2016 rok).

W każdym z trzech celów strategicznych choć jeden wskaźnik wykazał pozytywny trend oraz osiągnął wartość docelową. Pozostałe wskaźniki zbliżają się w mniejszym lub w większym stopniu do osiągnięcia wartości docelowej, która została zaplanowana na rok 2022. W 2016 roku pozytywne trendy wykazało aż 8 wskaźników, a negatywne trendy zaobserwowane zostały dla 4 wskaźników: wystawy w obiektach działalności wystawienniczej – międzynarodowe w Polsce, czas przejazdu kolejną na trasie Katowice-Kraków (najkrótszy, min), łączna długość dróg ekspresowych i autostrad (km) oraz nakłady inwestycyjne w SSE Katowickiej i Krakowskiej (mln zł). Dla pozostałych dwóch wskaźników brak jest danych za rok 2016 i 2017, niemniej jednak wskaźniki te w roku 2015 osiągnęły pozytywną zmianę, należą do nich następujące wskaźniki: PKB na 1 mieszkańca wg PPP (UE27=100) oraz liczba zgłoszonych wynalazków krajowych i udzielonych patentów przez Urząd Patentowy RP.

2.1. Cel główny

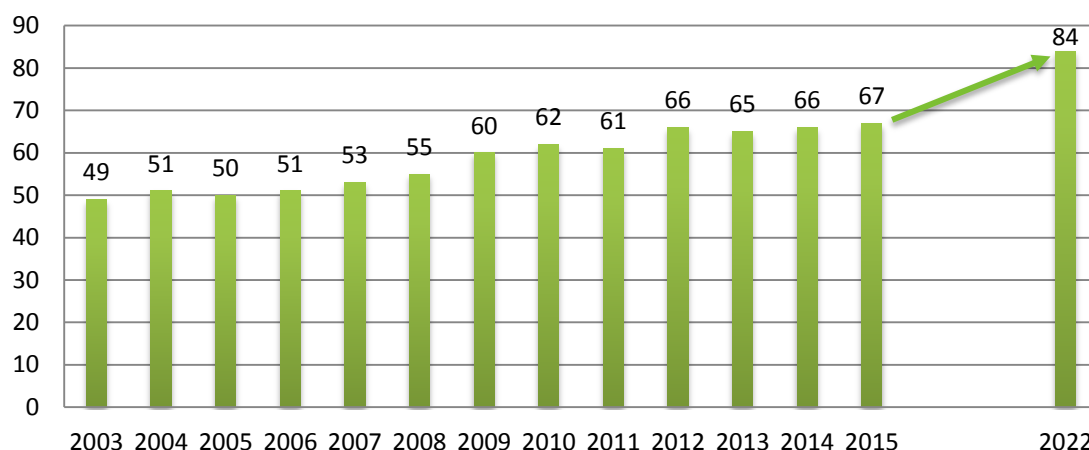
Podstawowym wyzwaniem strategicznym, przed którym staje Polska Południowa, jest stworzenie warunków wykorzystywania energii i kreatywności największego skupiska ludności w tej części Europy, a także wzmocnienie współpracy na rzecz innowacyjnego wykorzystywania skoncentrowanego w makroregionie potencjału gospodarczego, naukowego, kulturalnego oraz unikatowych zasobów przyrodniczych.

W przypadku wskaźników monitorujących realizację celu głównego, w *Strategii Rozwoju Polski Południowej do roku 2020* uwzględniono PKB na 1 mieszkańca według parytetu siły nabywczej (PPP) oraz stopę bezrobocia rejestrowanego.

Produkt krajowy brutto to jeden z podstawowych mierników efektów pracy danego społeczeństwa, który opisuje zagregowaną wartość dóbr i usług finalnych, wytworzonych przez narodowe i zagraniczne czynniki produkcji na terenie danego kraju (lub regionu) w określonej jednostce czasu. PKB jest więc miarą wielkości danej gospodarki. Jego wzrost lub spadek oraz dynamika tych ruchów stanowi miarę wzrostu gospodarczego. Z uwagi na wdrożenie nowego Europejskiego Systemu Rachunków Narodowych i Regionalnych w Unii Europejskiej (ESA2010) należy ponownie zweryfikować wskaźnik **PKB na 1 mieszkańca** w Polsce Południowej wg PPP w odniesieniu do UE 27=100 w latach 2003-2016. W związku z powyższym powstały niewielkie różnice, które zostały naniesione w *Tabeli 1. Zestawienie zmian wskaźników realizacji poszczególnych celów strategicznych w Strategii Rozwoju Polski Południowej do roku 2020*.

Analizując zmiany wskaźnika PKB na 1 mieszkańca w Polsce Południowej wg PPP w odniesieniu do UE 27=100 można zauważyć, że jego wartość z roku na rok wzrasta. Najniższy wskaźnik wynoszący 49% uzyskano w 2003 roku, a najwyższy wskaźnik na poziomie 67% uzyskano w 2016 roku. Docelowa wartość jaką powinien uzyskać makroregion południowy w 2022 roku wyznaczona została na poziomie 84%.

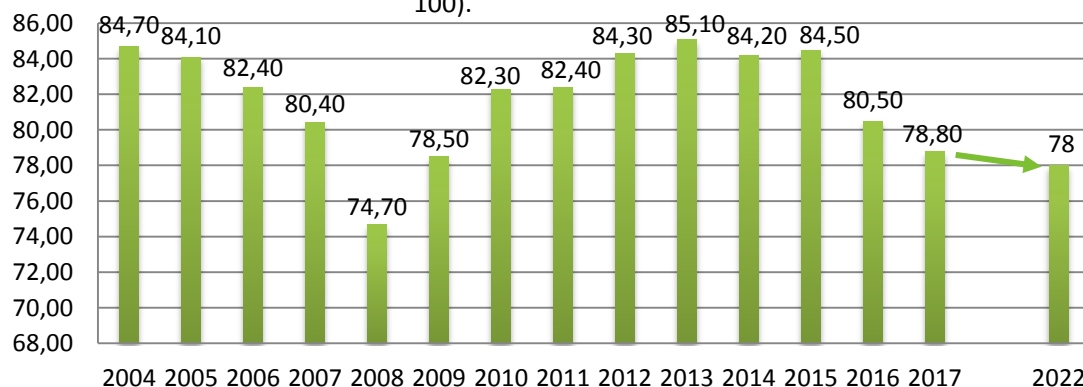
Wykres 1. PKB na 1 mieszkańca Polski Południowej wg PPP (UE 27 = 100)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Systemu Monitorowania Rozwoju Strateg (www.strateg.stat.gov.pl).

Kolejnym aspektem wpływającym na realizację celu głównego jest **stopa bezrobocia rejestrowanego** Polski Południowej. Na wykresie 2. został przedstawiony udział stopy bezrobocia rejestrowanego w Polsce Południowej w relacji do poziomu stopy w kraju (Polska=100). Badając wskaźnik w obszarze *Strategii* można zauważyć, że w obserwowanych latach wskaźnik po roku 2003 malał aż do 2008 roku, po czym wzrastał do 2013 roku, gdzie osiągnął maksymalną wartość 85,1%. W 2015 roku stopa bezrobocia rejestrowanego była już niższa (84,5%), natomiast w 2017 roku osiągnęła 78,8%. Zmiany tego wskaźnika obrazują więc, że poziom stopy bezrobocia w Polsce Południowej obniża się, co oznacza, że tendencja zmian jest pozytywna, a wartość wskaźnika w roku 2017 zbliżyła się znacznie do wartości docelowej zaplanowanej na rok 2022.

Wykres 2. Stopa bezrobocia rejestrowanego Polski Południowej (Polska = 100).

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Systemu Monitorowania Rozwoju Strateg (www.strateg.stat.gov.pl).

2.2. I cel strategiczny

W *Strategii Rozwoju Polski Południowej do roku 2020* jako pierwszy cel strategiczny wyznaczono Europol górnośląsko-krakowski jako obszar koncentracji innowacyjności i kreatywności, wyznaczający trendy rozwojowe i wpisujący się w sieć najdynamiczniej rozwijających się metropolii europejskich. Realizacja tego celu będzie dokonywać się przede wszystkim poprzez silną współpracę metropolitalną, podnoszenie konkurencyjności gospodarki obu województw oraz rozwijanie kapitału ludzkiego.

W ramach I celu strategicznego wśród 5 wskaźników, 3 wskaźniki odnotowały pozytywną zmianę, a dwa z nich osiągnęły wartość docelową zaplanowaną na 2022 rok.

Najbardziej korzystnie przedstawiającym się wskaźnikiem jest **udział przedsiębiorstw innowacyjnych** w ogólnej liczbie przedsiębiorstw przemysłowych. Od roku 2015 przekroczył on wartość docelową, którą powinien osiągnąć w 2022 roku, czyli 19%. W roku 2015 omawiany wskaźnik wynosił 19,9% a w kolejnym roku było to już 20,9%. Należy zatem uznać, że cel został już wypełniony. Aktualnie działania podejmowane w ramach *Strategii* będą nakierowane na utrzymanie lub zwiększenie udziału przedsięwzięć innowacyjnych w ogólnej liczbie przedsiębiorstw przemysłowych w Polsce Południowej.

Kolejnym pozytywnym zjawiskiem wyróżnił się wskaźnik przedstawiający **nakłady na działalność B+R na 1 mieszkańca** w złotych. Niewątpliwie makroregion południowy koncentruje znaczny potencjał badawczo-rozwojowy kraju, co przyczynia się do rozwoju gospodarki opartej na wiedzy. W ostatnich latach utrzymywał się na podobnym poziomie (w 2012 r. – 368 zł, 2013 r. – 368 zł i w 2014 r. – 386 zł), jednak w 2015 roku odnotowano znaczący jego wzrost, ponieważ nakłady na 1 mieszkańca były równe 437 zł. Od 2003 roku wartość wskaźnika sukcesywnie wzrasta, dlatego przy kontynuacji tendencji wzrostowej, możliwe będzie osiągnięcie wartości docelowej, jaka przewidziana jest w roku 2022, czyli 521 zł. Wartość ta została osiągnięta już w roku 2016 z wynikiem 554 zł, zatem uznaje się, że cel został wypełniony.

Wskaźnikiem, którego wartość konsekwentnie rośnie jest także **liczba zgłoszonych wynalazków krajowych i udzielonych patentów przez Urząd Patentowy RP**. W 2016 roku liczba ta była równa 1 717, czyli stabilnie zbliża się do wartości docelowej, planowanej do osiągnięcia w 2022 roku (1 853 zgłoszonych wynalazków i udzielonych patentów).

Jednym z zadań wyznaczonych w *Strategii Rozwoju Polski Południowej do roku 2020* w zakresie dostępności komunikacyjnej jest zmniejszenie czasu przejazdu koleją pomiędzy metropoliami obu województw. Wskaźnikiem, który obrazuje wspomnianą kwestię jest najkrótszy **czas przejazdu koleją na trasie Katowice-Kraków**, który z roku na rok jest coraz krótszy, choć nadal daleki od optymalnego lub choćby osiągniętego w 2004 roku – 70 minut. W porównaniu z rokiem 2015, czas przejazdu w 2016 roku skrócił się o 10 minut. Niestety w roku 2017 czas przejazdu się wydłużył do 125 minut, co spowodowało negatywny trend omawianego wskaźnika w roku 2017.

W roku 2016 zaobserwowano również negatywny trend w ramach wskaźnika **liczby wystaw międzynarodowych** w Polsce Południowej w obiektach działalności wystawienniczej. W roku 2016 zorganizowano 50 wystaw, czyli o 2 mniej niż w roku poprzednim. Niemniej jednak oznacza

to, że założenie w stosunku do wartości docelowej określonej na rok 2022, określonej na 100 wystaw, zostało osiągnięte w połowie tej wartości.

2.3. II cel strategiczny

Drugim celem *Strategii Rozwoju Polski Południowej do roku 2020* jest stworzenie przestrzeni partnerskiej współpracy na rzecz efektywnego wykorzystania możliwości rozwojowych. Cel ten zorientowany jest na łączenie aktywności podmiotów, poszerzanie współpracy i wspólną realizację projektów rozwojowych. Jego realizacja będzie głównie dokonywać się poprzez rozwój sektora kreatywnego, integrację przestrzeni obu województw oraz ochronę środowiska.

W ramach II celu strategicznego 2 wskaźniki spośród 3 wskaźników odnotowały pozytywną zmianę, a jeden z nich w latach 2015-2017 osiągnął wartość docelową zaplanowaną na 2022 rok.

Jednym ze wspomnianych powyżej dwóch wskaźników obrazujących pozytywną zmianę jest **liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych bez stażu pracy**. Wskaźnik ten osiągnął zadowalające wartości już w 2015 roku, w którym przekroczył założoną liczbę docelową na 2022 rok, wyznaczoną na 45 tys. bezrobotnych. W 2015 roku wskaźnik ten był równy 41 369 osób, natomiast w 2016 roku uległ dalszemu spadkowi i osiągnął wartość 30 048 osób, a w roku następnym było to już 22 812 osób. Należy stwierdzić, że założenie postawione w *Strategii* zostały już spełnione.

Drugim wskaźnikiem wskazującym na pozytywną zmianę jest udział w krajowej **emisji zanieczyszczeń pyłowych z zakładów szczególnie uciążliwych** z Polski Południowej. W roku 2016 wskaźnik wykazał tendencję malejącą z 29,40 w roku 2015 do 28,97 w roku 2016. Mając na względzie działania podejmowane przez zarządy obu województw na rzecz ochrony powietrza (realizacja projektu LIFE, dotacje na wymianę kotłów z Regionalnych Programów Operacyjnych, podnoszenie świadomości ekologicznej, kampanie reklamowe i wiele innych), oczekuje się, że w przyszłych latach wskaźnik ten będzie zbliżał się do założonej wartości docelowej.

Ostatnim wskaźnikiem wyrażającym stopień realizacji celu strategicznego II w ramach *Strategii* jest **łączna długość dróg ekspresowych i autostrad**. Od 2003 roku widać wyraźny i sukcesywny wzrost, dlatego przy utrzymaniu obecnej tendencji oraz dzięki nakładom na inwestycje infrastrukturalne, możliwe będzie osiągnięcie wyznaczonego celu strategicznego. W 2016 roku wskaźnik ten osiągnął wartość 479 km. Można szacować, że przez ostatnie osiem lat (od 2009 roku) wybudowane zostało łącznie 181 km dróg ekspresowych i autostrad, natomiast na kolejne sześć lat pozostaje 179 km do osiągnięcia wartości docelowej.

2.4. III cel strategiczny

W *Strategii Rozwoju Polski Południowej do roku 2020*, jako ostatni cel strategiczny wyznaczono uczynienie z Polski Południowej miejsca przyciągającego ludzi, podmioty i inicjatywy wzmacniające potencjały makroregionu. Trzeci cel strategiczny zorientowany jest więc na rozwój potencjału turystycznego, promocję oferty inwestycyjnej oraz lobbying na rzecz makroregionu.

W ramach III celu strategicznego, w 2016 roku 2 wskaźniki z 3 odnotowały pozytywną zmianę, dodatkowo osiągnęły wartość docelową zaplanowaną na 2022 rok.

Jednym z wyznaczników realizacji III celu strategicznego jest **liczba widzów i słuchaczy w teatrach i instytucjach muzycznych na 1 000 mieszkańców**. Po 2009 roku wskaźnik osiągał coraz niższe wartości aż do 2012 roku. Od 2013 roku wskaźnik rósł, natomiast w 2016 roku osiągnął wartość 457%. Założenie jakie zostało postawione w dokumencie, czyli osiągnięcie liczby widzów i słuchaczy w wysokości 438 osób zostało wypełnione w wyznaczonym horyzoncie czasowym, jakim jest rok 2022.

Kolejnym wskaźnikiem monitorującym realizację wyznaczonego III celu strategicznego jest **liczba korzystających z noclegów na 1 000 mieszkańców**, który sukcesywnie wzrastał od 2003 roku. W roku 2015 osiągnął wartość 783‰, co stanowiło 96% wartości docelowej. W roku 2016 wskaźnik uzyskał wartość 880‰ i jednocześnie przekroczył wartość docelową zaplanowaną na 2022 rok (108,2% wartości docelowej). Należy stwierdzić, że założenie postawione w *Strategii* zostały już spełnione.

W latach 2005-2009 wskaźnik dotyczący **nakładów inwestycyjnych w Specjalnych Strefach Ekonomicznych: Katowickiej i Krakowskiej** uzyskiwał wysokie wartości. Od roku 2012 obserwowano jego spadek, aż do momentu, gdy w 2014 roku osiągnął on wartość 385 mln zł. Niepokojąca tendencja została przerwana w 2015 roku. Wartość uzyskana w 2015 roku (2 800 mln zł) dwukrotnie przewyższała wartość docelową ustaloną na 2022 rok. W roku kolejnym, tj. 2016 roku, nakłady inwestycyjne wynosiły już 8 614 mln zł. Zgodnie z „*Informacją o realizacji ustawy o specjalnych strefach ekonomicznych. Stan na 31 grudnia 2016 r.*” Ministerstwa Rozwoju „Spadek skumulowanej wartości inwestycji nastąpił w dwóch strefach: katowickiej i suwalskiej. Jest on konsekwencją upływu w 2016 r. terminu ważności aż 94 zezwoleń na prowadzenie działalności w tych strefach. Przedsiębiorcy, którym wygasły zezwolenia na koniec 2015 r. wykazywali poniesienie nakładów inwestycyjnych na poziomie blisko 12,7 mld zł. Wśród nich byli m.in.: General Motors Manufacturing Poland (wygasły 2 zezwolenia), FCA Powertrain Poland i NGK Ceramics Polska w strefie katowickiej oraz AQUAEL (2 zezwolenia) i PORTA KMI POLAND w strefie suwalskiej.

Tabela 1. Zestawienie zmian wskaźników realizacji poszczególnych celów strategicznych wskazanych w Strategii Rozwoju Polski Południowej do roku 2020.

WSKAŹNIK	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2022 wartość docelowa
CEL GŁÓWNY																
POLSKA POŁUDNIOWA NOWOCZESNYM I ATRAKCYJNYM REGIONEM EUROPY																
PKB na 1 mieszkańca wg PPP (UE27=100)	49	51	50	51	53	55	60	62	65	66 **	65 **	66 **	67 **	*	*	84
Stopa bezrobocia rejestrowanego Polski Południowej (Polska = 100)	*	84,70	84,10	82,40	80,40	74,70	78,50	82,30	82,40	84,30	85,10	84,20	84,50	80,5	78,8	78
CEL I																
EUROPOL GÓRNOŚLĄSKO-KRAKOWSKI OBSZAREM KONCENTRACJI INNOWACYJNOŚCI I KREATYWNOŚCI, WYZNACZAJĄCYM TRENDY ROZWOJOWE I WPISUJĄCYM SIĘ W SIEĆ NAJDYNAMICZNIEJ ROZWIJAJĄCYCH SIĘ METROPOLII EUROPEJSKICH																
Udział przedsiębiorstw innowacyjnych – w ogólnej liczbie przedsiębiorstw przemysłowych [%]	*	*	47,0	25,3	41,2	22,7	20,3	18,7	16,7	18,4	16,4	18,2	19,9	20,9	*	19
Wystawy w obiektach działalności wystawienniczej - międzynarodowe w Polsce	34	29	26	44	51	50	63	55	57	60	56	44	52	50	*	100
Nakłady na działalność B+R na 1 mieszkańca [zł]	112	132	147	154	175	190	237	244	282	368	368	386	437	554	*	521
Czas przejazdu koleją na trasie Katowice-Kraków (najkrótszy) [min]	73	70	75	75	81	89	89	107	122	137	130	114	116	106	125	96
Liczba zgłoszonych wynalazków krajowych i udzielonych patentów przez Urząd Patentowy RP	*	801	824	860	982	967	1 047	1 143	1 361	1 361	1 491	1 534	1 681	1 717	*	1 853
CEL II																
POLSKA POŁUDNIOWA PRZESTRZENIĄ PARTNERSKIEJ WSPÓŁPRACY NA RZECZ EFEKTYWNEGO WYKORZYSTANIA MOŻLIWOŚCI ROZWOJOWYCH																

Łączna długość dróg ekspresowych i autostrad [km]	146	171	181	221	227	260	298	311	345	444	443	465	480	479	*	658
Emisja zanieczyszczeń pyłowych z zakładów szczególnie uciążliwych z Polski Południowej (Polska=100)	29,95	31,60	28,73	28,58	30,65	25,86	25,96	27,66	28,94	27,67	28,66	28,05	29,40	28,97	*	26
Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych bez stażu pracy	145 714	133 987	119 314	94 823	67 546	50 389	65 115	69 508	66 465	68 265	67 600	53 465	41 369	30 048	22 812	45 000
CEL III POLSKA POŁUDNIOWA MIEJSCEM PRZYCIĄGAJĄCYM LUDZI, PODMIOTY I INICJATYWY WZMACNIAJĄCE POTENCJAŁY MAKROREGIONU																
Liczba widzów i słuchaczy w teatrach i instytucjach muzycznych na 1000 mieszkańców	236,69	226,70	253,83	246,80	264,02	317,72	333,49	305,96	297,51	292,64	272,78	313,70	330,42	457	*	438
Liczba korzystających z noclegów na 1000 mieszkańców	404	458	506	530	557	550	556	582	620	668	682	725	783	880	*	813
Nakłady inwestycyjne w SSE Katowickiej i Krakowskiej [mln zł]	543	603	1 150	2 502	2 107	2 301	2 503	936	1 403	1 451	838	385	2 800	-8614	*	1 231

Legenda:

* Zupełny brak informacji, wypełnienie jest niemożliwe lub niecelowe lub dane jeszcze niedostępne

** Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Eurostatu

Kolor zielony – tendencja pozytywna

Kolor czerwony – tendencja negatywna

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Systemu Monitoringu Rozwoju Strateg (www.strateg.stat.gov.pl)

3. Analiza projektów ponadregionalnych w oparciu o sprawozdania z realizacji regionalnych programów operacyjnych

Zgodnie z Umową Partnerstwa w krajowych i regionalnych programach operacyjnych istnieje możliwość uwzględniania preferencji dla projektów o charakterze ponadregionalnym w kryteriach wyboru projektów. Preferencje punktowe dla tych projektów uwzględniono również w konkursach ogłaszanych w ramach Regionalnych Programów Operacyjnych Województwa Małopolskiego i Województwa Śląskiego.

Tabela 2. Ponadregionalność w Regionalnym Programie Operacyjnym Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020.

Nazwa kryterium	Nr i nazwa osi priorytetowej	Nr i nazwa działania	Nr i nazwa poddziałania	Ocena	Waga
Wpływ projektu na rozwój gospodarczo-społeczny	1 OŚ PRIORYTETOWA GOSPODARKA WIEDZY	Działanie 1.1 Infrastruktura badawcza sektora nauki		1-3	2
	2 OŚ PRIORYTETOWA CYFROWA MAŁOPOLSKA	Działanie 2.1 E-administracja i otwarte zasoby	Poddziałanie 2.1.1 Elektroniczna administracja	1-3	5
			Poddziałanie 2.1.2 Cyfrowe zasoby regionalne	1-3	3
			Poddziałanie 2.1.3 E-usługi w edukacji	1-3	5
			Poddziałanie 2.1.4 E-usługi w informacji przestrzennej	1-3	3
	3 OŚ PRIORYTETOWA PRZEDSIĘBIORCZA MAŁOPOLSKA	Działanie 3.3 Umiejscowienie małopolskiej gospodarki	Poddziałanie 3.3.1 Promocja gospodarcza Małopolski	1-3	3
	4 OŚ PRIORYTETOWA REGIONALNA POLITYKA ENERGETYCZNA	Działanie 4.1 Zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii	Poddziałanie 4.1.1 Rozwój infrastruktury produkcji energii ze źródeł odnawialnych	1-3	2
			Poddziałanie 4.1.2 Rozwój infrastruktury dystrybucji energii ze źródeł odnawialnych		
		Działanie 4.3 Poprawa efektywności energetycznej w sektorze publicznym i mieszkaniowym	Poddziałanie 4.3.3 Głęboka modernizacja energetyczna budynków użyteczności publicznej – inwestycje regionalne	1-3	3
	5 OŚ PRIORYTETOWA OCHRONA ŚRODOWISKA	Działanie 5.1 Adaptacja do zmian klimatu	Poddziałanie 5.1.1 Przeciwdziałanie klęskom żywiołowym	1-3	3
Poddziałanie 5.1.2 Wsparcie służb ratunkowych					

	6 OŚ PRIORYTETOWA DZIEDZICTWO REGIONALNE	Działanie 6.1 Rozwój dziedzictwa kulturowego i naturalnego	Poddziałanie 6.1.1 Ochrona i opieka nad zabytkami	1-3	5
			Poddziałanie 6.1.2 Organizacja wydarzeń kulturalnych		
			Poddziałanie 6.1.3 Rozwój instytucji kultury oraz udostępnianie dziedzictwa kulturowego		
			Poddziałanie 6.1.5 Regionalna sieć tras rowerowych		
		Działanie 6.2 Ochrona różnorodności biologicznej	-	1-3	5
	Działanie 6.3 Rozwój wewnętrznych potencjałów regionu	Poddziałanie 6.3.2 Wsparcie miejscowości uzdrowiskowych	1-3	5	
		Poddziałanie 6.3.3 Zagospodarowanie rekreacyjne i turystyczne otoczenia zbiorników wodnych	1-3	4	
		Działanie 11.1 Rewitalizacja miast	Poddziałanie 11.1.1 Rewitalizacja głównych ośrodków miejskich w regionie Poddziałanie 11.1.2 Rewitalizacja miast średnich i małych	1-3	5
	Działanie 11.2 Odnowa obszarów wiejskich	1-3		5	
	11 OŚ PRIORYTETOWA REWITALIZACJA PRZESTRZENI REGIONALNEJ	Działanie 11.4 Rewitalizacja terenów przemysłowych		1-3	4

Źródło: Opracowanie własne.

Zasada wspierania projektów ponadregionalnych w *Regionalnym Programie Operacyjnym Województwa Śląskiego na lata 2014-2020* jest realizowana poprzez zastosowanie preferencji dla tychże projektów w ramach etapu oceny strategicznej (kryteria horyzontalne). Ocena strategiczna (kryteria horyzontalne) została zaimplementowana dla wybranych działań Programu i w jej ramach przewidziano m.in. kryterium: Poziom/stopień realizacji zapisów strategii ponadregionalnych, w tym w szczególności *Strategii Rozwoju Polski Południowej do roku 2020*, o wadze 1,5 pkt oraz w zakresie punktowym oceny 0-4 pkt. Listę działań objętych oceną strategiczną przedstawia poniższa tabela. Ponadto ponadregionalność projektów premiowana jest w ramach oceny merytorycznej projektów finansowanych z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach kryterium: *Zasięg oddziaływania projektu* o wadze 2 pkt (projekty ponadregionalne otrzymują 4 pkt).

Tabela 3. Działania objęte oceną strategiczną (kryteria horyzontalne) w Regionalnym Programie Operacyjnym Województwa Śląskiego na lata 2014-2020.

Nr i nazwa osi priorytetowej	Nr i nazwa działania/poddziałania
II Cyfrowe śląskie	2.1 Wsparcie rozwoju e-usług publicznych
IV Efektywność energetyczna, odnawialne źródła energii i gospodarka niskoemisyjna	4.3 Efektywność energetyczna i odnawialne źródła energii w infrastrukturze publicznej i sektorze mieszkaniowym
V Ochrona środowiska i efektywne wykorzystanie zasobów	5.3 Dziedzictwo kulturowe
X Rewitalizacja oraz infrastruktura społeczna i zdrowotna	10.1 Infrastruktura ochrony zdrowia
XI Wzmocnienie potencjału edukacyjnego	11.2.3 Wsparcie szkolnictwa zawodowego
XI Wzmocnienie potencjału edukacyjnego	11.3 Dostosowanie oferty kształcenia zawodowego do potrzeb lokalnego rynku pracy - kształcenie zawodowe osób dorosłych
XI Wzmocnienie potencjału edukacyjnego	11.4.3 Podnoszenie kwalifikacji zawodowych osób dorosłych - kształcenie ustawiczne

Źródło: Opracowanie własne.

W systemie SL Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020 zidentyfikowano 4 projekty realizujące cele *Strategii Rozwoju Polski Południowej do roku 2020*. Jednocześnie podczas analizy mającej na celu zidentyfikowanie tego typu projektów, dostrzeżono błędy w systemie SL mogące sugerować, iż w ramach podpisanych w Małopolsce umów istnieje więcej projektów ponadregionalnych.

Jako projekt o ponadregionalnej komplementarności można wskazać budowę ścieżek rowerowych – „Budowa zintegrowanej sieci tras rowerowych w Województwie Małopolskim” i „Śląska Sieć Tras Rowerowych”. Ponadto oba województwa, razem z 6 innymi uczestniczą w projekcie „Wiślana Trasa Rowerowa”. W Województwie Małopolskim będzie to ok. 230 km tras rowerowych, które przebiegać będą po najbardziej atrakcyjnych miejscach doliny Wisły i jej dopływach w regionie. Rowerem dotrzemy tu do atrakcji turystycznych takich jak: Zamek Królewski w Niepołomicach, Muzeum Drogownictwa w Szczucinie, a także miejsc historycznych m.in. Muzeum Auschwitz-Birkenau w Oświęcimiu. Trasa w znacznej mierze przebiegać będzie po wałach przeciwpowodziowych Wisły, dzięki czemu rowerzyści unikną miejsc o natężonym ruchu samochodowym. Z województwem śląskim łączyć się będzie w miejscowości Jaroszowice. Aktualnie odcinek w granicach makroregionu Polski Południowej ma status „w trakcie budowy”.

Jako inne przedsięwzięcie o znaczeniu ponadregionalnym można wymienić realizowany przez Zarząd Dróg Wojewódzkich w Krakowie projekt pn. „Obwodnica Oświęcimia od ronda ul. Chemików i ul. Fabrycznej w Oświęcimiu do DW nr 933 w m. Bobrek”. Celem inwestycji jest usprawnienie odcinka ciągu drogowego DW 933 i DK 44 poprzez budowę dojazdu do miasta subregionalnego Oświęcim oraz do systemu dróg krajowych i w dalszej kolejności sieci TEN-T. Jego realizacja przyczyni się również do poprawy dostępności pomiędzy Małopolską i Śląskiem.

Projekt ten jest komplementarne z przedsięwzięciem pn. „S-1 Pyrzowice – Bielsko Biała”, które jest ujęte jest w kontraktach terytorialnych obu województw.

Analiza projektów wybranych do dofinansowania w 2017 roku w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020, realizujących cele *Strategii Rozwoju Polski Południowej do roku 2020*, przeprowadzona została na podstawie następujących kryteriów: ponadregionalne partnerstwo, ponadregionalna komplementarność oraz zasięg terytorialny. W ramach partnerstwa zidentyfikowano 12 projektów (3 liderów z województwa małopolskiego oraz 9 partnerów z województwa małopolskiego). Projekty dotyczyły w głównej mierze zwiększenia aktywności zawodowej na rynku pracy, kursów i szkoleń podnoszących kompetencje i umiejętności. Wartość ogółem powyższych 12 projektów wynosiła 24 611 519 zł, a wnioskowane dofinansowanie na poziomie 22 366 226,79 zł. W ramach kategorii ponadregionalna komplementarność kwalifikowano projekty, które są komplementarne z projektami z województwa małopolskiego. Po szczegółowej analizie zidentyfikowano 6 projektów komplementarnych, które obejmowały obszary: aktywizacji edukacyjnej i zawodowej, dziedzictwa kulturowego oraz turystyki. Wartość ogółem powyższych projektów wynosiła 42 627 963,45 zł, a wnioskowane dofinansowanie na poziomie 36 352 761,53 zł. Wszystkie projekty posiadają status realizacji projektu. Natomiast projekty w ramach zasięgu terytorialnego (liniowego) dotyczyły kolei – przedsięwzięcia wpisane do Kontraktu Terytorialnego.

Przykładem ciekawego projektu, który wpisuje się bezpośrednio w realizację celów *Strategii Rozwoju Polski Południowej do roku 2020* jest projekt pt. „Mobilne Śląskie”, którego celem jest stworzenie systemu aplikacji mobilnych z wykorzystaniem zdigitalizowanych zasobów kulturowych wraz z rozbudową slaskie.travel celem zapewnienia powszechnego i otwartego dostępu do tych zasobów. Realizacja zapisów *Strategii* odbywa się w projekcie, poprzez promocję i popularyzację wspólnego dla obu regionów dziedzictwa kulturowego Jury Krakowsko-Częstochowskiej (www.jura.travel) oraz Szlaku Orlich Gniazd (www.orlegniazda.pl). Projekt obejmuje w tym zakresie współpracę ze Związkiem Gmin Jurajskich, który obejmuje swoim zasięgiem działania zarówno województwo śląskie, jak i województwo małopolskie. Portal slaskie.travel (ponad granicami województw prezentuje dane z obszaru dziedzictwa kulturowego całej Jury Krakowsko-Częstochowskiej (nie ograniczając się tylko do granic województwa śląskiego). W tym zakresie projekt wprost realizuje zapisy *Strategii Polski Południowej do roku 2020*. Dodatkowo należy wspomnieć o realizacji przez Samorząd Województwa Małopolskiego bardzo podobnego projektu o nazwie m_MSIT (kwota projektu 13 mln zł) przewidujący również dostępność zasobów dziedzictwa kulturowego i turystycznego na urządzeniach mobilnych oraz przebudowę istniejącego serwisu.

4. Realizacja projektów ponadregionalnych wynikających z Kontraktu Terytorialnego dla Województwa Małopolskiego i dla Województwa Śląskiego

Tabela 4. Projekty ponadregionalne – Kontrakt Terytorialny dla Województwa Małopolskiego i Województwa Śląskiego.

LP.	NAZWA PROJEKTU	UWAGI
1.	PROJEKTY DROGOWE	
1.1.	S-1 Pyrzowice – Bielsko Biała	Przedsięwzięcie ujęte w PBDK na liście projektów drogowych, jako dwa projekty: 1) Budowa drogi S1 Pyrzowice – Kosztowy, odc. Pyrzowice – Podwarpie (III etap z wyłączeniem odcinka I w. Pyrzowice – w. Lotnisko) – przewidziane do realizacji w latach 2017-2020. 2) Budowa drogi S1 Kosztowy – Bielsko-Biała – przewidziane do realizacji w latach 2019-2022. S-1 od węzła „Kosztowy II” w Mysłowicach do węzła „Suchy Potok” w Bielsku-Białej – inwestycja w przygotowaniu.
1.2.	Budowa Beskidzkiej Drogi Integrycyjnej	Projekt ujęty w KT dla województwa małopolskiego i śląskiego, jako przedsięwzięcie warunkowe. W zaktualizowanym „Programie Budowy Dróg Krajowych na lata 2014-2023 (z perspektywą do 2025 r.)” projekt znalazł się pod nazwą: „Budowa drogi S52 Bielsko-Biała – Głogoczów” w ramach listy zadań inwestycyjnych, które mogą być realizowane w ramach Programu bez określonych lat realizacji.
1.3.	Przebudowa DK 94 Kraków – Olkusz	Projekt ujęty w KT dla województwa małopolskiego, jako przedsięwzięcie warunkowe. Dnia 25 sierpnia 2017 r. Minister Infrastruktury i Budownictwa Andrzej Adamczyk podpisał program inwestycyjny, co oznacza przyznanie środków na ten cel. Realizacja robót zaplanowana jest na lata 2020-2021.
1.4.	Modernizacja i przebudowa węzłów na najbardziej obciążonej drodze regionu – DK94/86 w przebiegu Katowice – Sosnowiec – Będzin – Czeladź (DK86) oraz Czeladź, Będzin, Sosnowiec do Dąbrowy Górniczej (DK94)	Projekt ujęty w KT dla województwa śląskiego, jako przedsięwzięcie warunkowe.
2.	PROJEKTY KOLEJOWE	
2.1.	(a) Modernizacja linii kolejowej Katowice – Kraków (szybkie połączenie) (b) Budowa łącznicy kolejowej Kraków Zabłocie – Kraków Krzemionki	Projekt ujęty w KT dla województwa małopolskiego. Inwestycje realizowane w zakresie przewidzianym w Krajowym Programie Kolejowym. Modernizacja linii kolejowej E 30, odcinek Zabrze – Katowice – Kraków, etap IIB (CEF 14-20) – w 2016 roku podpisano trzy umowy na łączną kwotę 830,1 mln PLN. W 2016 roku wykonano 77% planu, pozostałe nakłady przeniesione na 2017 rok. Budowa łącznicy kolejowej Kraków Zabłocie – Kraków Krzemionki – projekt zakończony, dofinansowany w ramach POIiŚ. Całkowity koszt projektu wyniósł 294 858,1 tys. zł.
2.2.	Prace na linii kolejowej E-30 na odcinku Kraków Główny Towarowy – Rudzice wraz z dobudową torów linii aglomeracyjnej	Dnia 4 listopada 2016 roku podpisano umowę Grant Agreement na kwotę dofinansowania w wysokości 320 333 tys. euro. Od września 2017 roku ruszyły główne prace budowlane na linii Kraków Główny Towarowy – Rudzice. Wartość robót budowlanych to prawie 1 mld złotych netto.
2.3.	Linia Kolejowa nr 93 na odcinku Trzebinia – Oświęcim – Czechowice Dziedzice	Projekt ujęty w KT województw małopolskiego i śląskiego. Projekt ujęty w Krajowym Programie Kolejowym do roku 2023 na liście podstawowej. Dnia 2 października 2017 roku PKP Polskie Linie Kolejowe podpisały z firmą ZUE umowę na remont linii na odcinku Trzebinia – Oświęcim.
2.4.	Prace na liniach kolejowych nr 138,	Projekt ujęty w KT województw małopolskiego i śląskiego. Projekt

	161, 180, 654, 655, 657, 658, 699 na odcinku Gliwice – Bytom – Chorzów Stary – Mysłowice Brzezinka – Oświęcim oraz Dorota – Mysłowice Brzezinka	ujęty w Krajowym Programie Kolejowym do roku 2023 na liście podstawowej. Ogłoszone postępowanie przetargowe na opracowanie SW/AKK/RSW. W dniu 22 grudnia 2017 r. zostało wydane obwieszczenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach (znak WOOŚ.4201.3.2017.AS2.17) w sprawie poinformowania stron o podjętym postępowaniu w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla przedsięwzięcia pn.: „Prace na liniach kolejowych nr 132, 138, 147, 161, 180, 654, 655, 657, 658, 699 na odcinku Gliwice – Bytom – Chorzów Stary – Mysłowice Brzezinka – Oświęcim oraz Dorota – Mysłowice Brzezinka”.
2.5.	Prace na liniach kolejowych nr 62, 660 na odcinku Tunel – Bukowno – Sosnowiec	Projekt ujęty w KT województw małopolskiego i śląskiego. Projekt ujęty w Krajowym Programie Kolejowym do roku 2023 na liście rezerwowej. W maju 2017 roku PKP Polskie Linie Kolejowe ogłosiły przetarg na wykonanie projektu i robót na nieco ponad 6 – kilometrowym odcinku tej linii między stacjami Bukowno i Sławków. To zadanie jest realizowane w ramach projektu „Prace na liniach kolejowych nr 62, 660 na odcinku Tunel – Bukowno – Sosnowiec Płd.”
2.6.	Rewitalizacja linii kolejowej nr 117 odc. Kalwaria Zebrzydowska Lanckorona – Bielsko-Biała Główna na odcinku granica województwa – Bielsko-Biała Główna	Projekt ujęty w KT województw małopolskiego i śląskiego, jako przedsięwzięcie warunkowe. Projekt ujęty w Krajowym Programie Kolejowym do roku 2023 na liście rezerwowej. Przebudowę sfinansują samorządy wojewódzkie ze swoich regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020. Odcinek pomiędzy Kalwarią a Kętami (do granicy województwa) otrzyma kwotę 100 mln zł. Prace mają rozpocząć się już w 2018 roku. Inwestorem jest PKP PLK S.A. Projekt znajduje się na 5 miejscu listy rankingowej i obecnie nie przewiduje się, że PKP będzie składało wniosek o jego dofinansowanie do RPO WSL 2014-2020. Występuje tylko potencjalna możliwość jego realizacji. Ze strony województwa małopolskiego projekt pn. Rewitalizacja linii kolejowej nr 117 Wadowice – granica województwa jest wskazany jako przedsięwzięcie podstawowe w ich planie transportowym.
2.7.	Rewitalizacja linii kolejowej Nr 97 Sucha Beskidzka – granica województwa	Projekt ujęty w KT województw małopolskiego na liście warunkowej. Projekt ujęty w Krajowym Programie Kolejowym do roku 2023 na liście rezerwowej. W siedzibie PKP Polskie Linie Kolejowe podpisana została także umowa z wykonawcą Studium Wykonalności dla rewitalizacji linii kolejowej Żywiec-Sucha Beskidzka. W Mandacie Negocjacyjnym do KT Województwa Śląskiego znajduje się projekt dotyczący tej linii nr 97 Skawina – Żywiec na odcinku granica województwa – Żywiec. Projekt nie znalazł się w KT oraz Planie Kolejowym i nie będzie realizowany ze środków RPO WSL 2014-2020
2.8.	Rewitalizacja linii kolejowych nr 140/169/179/885/138 połączenia: Orzesze Jaśkowice – Tychy – Baraniec – KWK Piast – Nowy Bieruń – Oświęcim	Projekt ujęty w KT województwa śląskiego, jako przedsięwzięcie warunkowe. Projekt został zaakceptowany przez samorząd województwa śląskiego do realizacji w ramach RPO. Projekt znajduje się na drugim miejscu Planu Rozwoju Kolei i ze względu na ograniczoną ilość środków w RPO WSL 2014-2020 nie będzie zrealizowany w całości.
3.	TRANSPORT PUBLICZNY	
3.1.	Kompleksowe przedsięwzięcia z zakresu zrównoważonej mobilności miejskiej/ekologicznego transportu	Projekt ujęty w KT województw małopolskiego i śląskiego. Przedsięwzięcia będą realizowane przez projekty wynikające ze Strategii ZIT dla miasta wojewódzkiego i obszarów powiązanych z nim funkcjonalnie.
4.	EFEKTYWNOŚĆ GOSPODARCZA	
4.1.	Wsparcie działań z zakresu efektywności energetycznej zgodnie z podziałem interwencji pomiędzy programami krajowymi i regionalnymi.	Projekt ujęty w KT województw małopolskiego i śląskiego. Przedsięwzięcia będą realizowane przez projekty wynikające ze Strategii ZIT dla miasta wojewódzkiego i obszarów powiązanych z nim funkcjonalnie.

4.2.	Wsparcie selektywne przedsięwzięć dotyczących sieci ciepłowniczych i chłodniczych.	Projekt ujęty w KT województw małopolskiego i śląskiego. Przedsięwzięcia będą realizowane przez projekty wynikające ze Strategii ZIT dla miasta wojewódzkiego i obszarów powiązanych z nim funkcjonalnie.
4.3.	Rozwój klastrów energii w województwie małopolskim poprzez realizację projektów służących rozwojowi energetyki Wsparcie obszaru kultury w województwie małopolskim poprzez realizację projektów infrastrukturalnych kluczowych.	Przedsięwzięcie będzie realizowane przez projekty i wiązki projektów uzgodnione pomiędzy Stronami oraz wpisane do załącznika nr 1b do poszczególnych Kontraktu. Aktualnie w województwie małopolskim brak takich projektów.
5.	KULTURA I TURYSTYKA	
5.1.	Szlak architektury drewnianej – piecza nad autentyzmem i integralnością zabytkowych obiektów drewnianych (w tym 8 obiektów UNESCO)	Projekt ujęty w KT dla województwa małopolskiego, jako przedsięwzięcie warunkowe, którego realizacja jest uzależniona między innymi od dostępności środków finansowych.
5.2.	Beskidzkie Muzeum Sakralnej Architektury Drewnianej Diecezji Bielsko-Żywieckiej – udostępnienie dziedzictwa kulturowego Podbeskidzia poprzez nadanie nowych funkcji kulturalnych drewnianym obiektom zabytkowym	Projekt ujęty w załączniku nr 1b do KT dla województwa małopolskiego, jako projekt uzgodnionych rzeczowo. Realizacja jest uzależniona między innymi od dostępności środków finansowych.
6.	NAUKA I BADANIA	
6.1.	Uniwersyteckie Centrum Medycyny Weterynaryjnej i Hodowli Zwierząt Polski Południowej, Uniwersytet Rolniczy Przedsięwzięcia dotyczące realizacji RANB	Projekt ujęty w zał. Nr 5b do KT Województwa Małopolskiego, który zawiera informacje o projektach kwalifikujących się do wsparcia ze środków EFRR w ramach priorytetu inwestycyjnego 1a w RPO. Realizacja uzależniona między innymi od dostępności środków. Projekt ujęty w KT województw małopolskiego i śląskiego.

Inne projekty wynikające z Kontraktu Terytorialnego dla Województwa Małopolskiego i dla Województwa Śląskiego, mogące wpływać na realizację celów Strategii Rozwoju Polski Południowej do roku 2020 zawarte zostały w poniższej tabeli.

Tabela 5. Polska Mapa Drogowa Infrastruktury Badawczej.

POLSKA MAPA DROGOWA INFRASTRUKTURY BADAWCZEJ	
CTA – Obserwatorium astronomii gamma TeV	Strategiczny obszar badań: Rozwój nauki poprzez badania podstawowe. Koordynator: Uniwersytet Jagielloński w Krakowie.
FAIR – Ośrodek Badań Antyprotonami i Jonami	Strategiczny obszar badań: Rozwój nauki poprzez badania podstawowe. Koordynator: Uniwersytet Jagielloński w Krakowie.
POLFAR – Radio interferometr o niskiej częstotliwości	Strategiczny obszar badań: Rozwój nauki poprzez badania podstawowe. Koordynator: Uniwersytet Jagielloński w Krakowie.
SPIRAL2	Strategiczny obszar badań: Rozwój nauki poprzez badania podstawowe. Koordynator: Instytut Fizyki Jądrowej imienia Henryka Niewodniczańskiego PAN w Krakowie
SUNLAB – Podziemne Laboratorium w Sieroszowicach	Strategiczny obszar badań: Rozwój nauki poprzez badania podstawowe. Koordynator: Instytut Fizyki Jądrowej imienia Henryka Niewodniczańskiego PAN w Krakowie.
CCB – Centrum Cyklotronowe Bronowice (rozbudowa)	Strategiczny obszar badań: Rozwój nauki poprzez badania interdyscyplinarne. Koordynator: Instytut Fizyki Jądrowej imienia Henryka Niewodniczańskiego PAN w Krakowie.
ESS – Europejskie Źródło Spalacyjne	Strategiczny obszar badań: Rozwój nauki poprzez badania interdyscyplinarne. Koordynator: Instytut Fizyki Jądrowej imienia Henryka Niewodniczańskiego

	PAN w Krakowie.
SOLARIS – Narodowe Centrum Promieniowania Synchrotronowego	Strategiczny obszar badań: Rozwój nauki poprzez badania interdyscyplinarne. Koordynator: Uniwersytet Jagielloński w Krakowie.
CCTW – Centrum Czystych Technologii Węglowych	Strategiczny obszar badań: Wzrost efektywności wytwarzania, magazynowania i przesyłania energii. Koordynator: Główny Instytut Górnictwa w Katowicach.
NCBiA – Narodowe Centrum Badań i Aplikacji Nowych Materiałów i Technologii dla Elektroenergetyki	Strategiczny obszar badań: Wzrost efektywności wytwarzania, magazynowania i przesyłania energii. Koordynator: Akademia Górniczo- Hutnicza im. S. Staszica w Krakowie.
NCTE – Narodowe Centrum Technologii Energetycznych	Strategiczny obszar badań: Wzrost efektywności wytwarzania, magazynowania i przesyłania energii. Koordynator: Akademia Górniczo- Hutnicza im. S. Staszica w Krakowie.
Europejskie Centrum Przetwórstwa Surowców Metalicznych i Metali	Strategiczny obszar badań: Rozwój zaawansowanych materiałów i technologii. Koordynator: Instytut Metali Nieżelaznych w Gliwicach.
FOUNDRYMET – Konsorcjum dla Odlewnictwa i Metalurgii	Strategiczny obszar badań: Rozwój zaawansowanych materiałów i technologii. Koordynator: Akademia Górniczo- Hutnicza im. S. Staszica w Krakowie.
C4@A4 – Korelacje, Koherencja, Kognitywność wzdłuż A4	Strategiczny obszar badań: Rozwój inteligentnych systemów i infrastruktury. Koordynator: Uniwersytet Jagielloński w Krakowie.
CENTREVITAL – Centrum Eko-Innowacyjnych Technologii Rewitalizacji Terenów Poprzemysłowych	Strategiczny obszar badań: Zrównoważony rozwój środowiska naturalnego i środowiska człowieka. Koordynator: Instytut Ekologii Terenów Uprzemysłowionych w Katowicach.

PODSUMOWANIE

Bieżąca ocena postępów prac realizacji celów *Strategii Rozwoju Polski Południowej do roku 2020* odbywa się poprzez monitorowanie, na podstawie wyznaczonych wskaźników, stopnia wdrożenia wybranych działań i projektów służących realizacji celów *Strategii* i ich efektów.

Prezentowany materiał jest czwartym opracowaniem podsumowującym wdrażanie *Strategii Rozwoju Polski Południowej do roku 2020*. Spośród 13 wskazanych wskaźników w *Strategii*, w 2016 roku, 5 wskaźników osiągnęły wartość docelową zaplanowaną na rok 2022, a pozostałe wskaźniki szybciej lub wolniej zbliżają się do wartości docelowej. W latach 2015-2016 wśród 13 wskaźników monitorujących realizację celu głównego oraz celów strategicznych, aż 9 z nich wykazało pozytywny trend.

Zgodnie z zapisami *Strategii*, kluczowe dla jej wdrażania jest również podejmowanie działań w ramach współpracy pomiędzy zaangażowanymi w jej realizację podmiotami. Z *Informacji o stanie realizacji Strategii Rozwoju Polski Południowej do roku 2020 za rok 2017* wynika, że cele ponadregionalne są realizowane właściwie. Podejmowano szereg inicjatyw i działań wpisujących się w cele *Strategii*, realizowano projekty o zasięgu ponadregionalnym oraz takie, których realizacja pośrednio wpływa na współpracę województwa śląskiego i województwa małopolskiego.

Należy również zwrócić uwagę, że niezwykle istotne pozostaje, aby wszystkie podmioty zaangażowane w realizację *Strategii*, nadal aktywnie włączały się w przygotowanie oraz realizację przedsięwzięć o charakterze ponadregionalnym. W nawiązaniu do zasady partnerstwa, zakładającej wzmocnienie mechanizmów współpracy, wymiany doświadczeń i opinii pomiędzy wszystkimi podmiotami działającymi na rzecz rozwoju makroregionu, konieczne jest dalsze rozwijanie współpracy z partnerami z otoczenia makroregionu dla zapewnienia realizacji projektów przyczyniających się do osiągnięcia celów *Strategii*.